

(Berg: Svornaar?). Det var i Samlingen 1875—76. Jeg skal følgende ikke komme ind paa Lovforslagets Historie, det har Ordføreren for Forslagsstillerne gjort temmelig udførlig, og det vil jo af denne Historie være klart, at ikke mindre end fire Ministre have været sydsatte med Løsningen, uden at have været istand til at føre Sagen igennem. Den har været meget nær ved en Løsning den 27de Marts 1871; men jeg tør vel nok sige, at naar det ærede Medlem blandt Andet bemærkede, at han ikke vidste, hvor Skylden lå for, at denne Sag ikke var bragt til ende, saa har baade det ærede Medlem og jeg ingen Skyld deri. Jeg siger det ikke som nogen Behærdigelse, thi jeg var ikke tilfreds med den hovedkulds Afslutning uden nogen ordentlig Overførsel over Noget, som man dengang kunde være naaet til. Det ærede Medlem saavel som jeg stemte i Forening med den daværende Kultusminister, det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Hall), mod Forslaget ved Spørgsmaalet om dets endelige Vedtagelse. Det var ialt 28 Medlemmer, Spidserne fra yderste Højre og Venstre, der stemte imod (Berg: Mod Endringsforslagene!). Javel, de stemte mod Forslaget, og heldigvis var Kultusministeren blandt de 28, ellers var Forslaget utvivlsomt bleven vedtaget dengang (Afbrydelse af Berg). So, det ærede Medlem stemte ved den endelige Behandling mod Forslaget (Berg: Mod Endringsforslagene!). Ja, men det ærede Medlem stemte ogsaa, hvis han vil se efter i Rigsdagsstribenden, til Slutning mod Forslagets endelige Vedtagelse. Saaledes var altsaa Stillingen dengang. De forskellige Løsninger, der have været forsøgte, have vist sig ude af Stand til at kunne bringe Forslaget igennem. Man vil se, at der har været inart en, inart en anden Minister, som paa enkelte Punkter have nærmet sig til Flexallet i Hinget; men det er klart, at det Forslag, der her ligger for til Forhandling, ret egentlig kan betegnes som Venstres Forslag. Det er det Forslag, som efter gjentagne Forhandlinger er kommet frem den ene Gang efter den anden; det kom frem i Kirkekommissionen fra det lille Venstre, der var der; det er kommen frem, hver Gang en Minister har forsøgt en eller anden Løsning; enten det nu var Worsaae eller det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Hall), som var Minister, saa har det Forslag, som her ligger for, været Svaret, saa det kan ret egentlig betegnes som Venstres Forslag. Dermed er det ikke sagt —

det skal jeg senere komme til — at jeg for mit Bedkommende er tilfreds med det i Et og Alt, som det er. Den ærede Ordfører har utvivlsomt Ret i, at Enkelthederne ville ikke stille os, det har altid været et af de store Hovedprinciper, der har ligget imellem; enten var det Worsaae, der vilde skabe en Fond under Navn af et særligt Aktiv, som man har været imod, eller man har været mod det Forslag, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds som Kultusminister indbragte, hvori han vilde lade Størstedelen af Indtægterne blive udenfor Statsregnskabet. Forøvrigt vil jeg betegne hans Forslag som et særligt Klerikalt Forslag, som et særligt Præsteforslag (Afbrydelse). Dermed vil jeg hverken betegne Mere eller Mindre, end hvad ærede Medlemmer ville vide ligesom jeg, at det skylder en Probst sin Tilblivelse og er opammet videre ved den dygtige Pastor Strøm fra Jyn, som var Ordfører i Kirkekommissionen for det Forslag, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds indbragte her, og som de Præster, der vare i Kommissionen, og som overhovedet tog Ordet, gavedes Afslutning; derfor betegner jeg det som det særlig Klerikale Forslag (Modsigelse). Det er utvivlsomt rigtigt; det er kun en historisk Betegnelse. Den Maade at løse Sagen paa har imidlertid ikke kunnet vinde Indpas. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) i Forening med det daværende Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (Caspe) have ogsaa forsøgt en Løsning, som ikke engang kunde vinde noget videre Bifald i Kirkekommissionen. Der har altsaa været Løsninger nok fremme, og naar man, trods al god Villie, ikke har kunnet løse dette Spørgsmaal, maa det vel tilbørlig have sin Grund i de mange Interesser, der her berøres. Jeg veed ikke, om det særlig skulde ligge i, som det er sagt i en tidligere Betænkning, at den geistlige Korporation er den mægtigste af alle; jeg tror ikke, at dette gjælder i et protestantisk Land, jeg tror ikke, at der er særlig større Vankelighed tilstede i denne Sag, end hvor der er Tale om et hvilket som helst andet Laug. (Rosod: Degnelaaget!). Et ærede Medlem siger Degnelaaget; det skal jeg imidlertid ikke komme ind paa, da vi jo have haft det for for saa Dage siden; men med Hensyn til Laug vil jeg bemærke — jeg tager ikke Laug i nogen absolut slet Betydning —, at der kommer altid noget Korporationsmæssigt ind ligesom Slagterne og opad. Alle komme de under det Flag: at ville værne